

FELVIDÉKI HIRADÓ

POLITIKAI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér
Nyílttér sora 40 fillér

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet-körút 41.

A pozsonyi tizenhárom.

Írta: Dugovich Titus.

Október 6-ika van.

Egy nemzet borul mélységes gyászba eme nagy napon. Egy nemzet, mely vérező lelke legőszintébb bánatával, kinök közt vergődő szive forró érzésével áldoz ama férfiak felejtethetlen emlékének, kik az aradi Golgotán rettenetes vértanúságot szenvedtek letiport szabadságunkért.

Tekintetünk oda mered a sorban felállított bitófákra, melyekről nehéz sóhajok s borzalmas haláltusa közt egymásután száll el egy-egy nagy lélek, hogy szörnyű bizonytságot tegyen ama magasztos eszmék mellett, melyek egy küzdelmes és dicső életen át egész valójukat olthatatlanul hevítették.

Van-e magyar szív, melyet e szörnyű látomás meg ne rendítene, de egyszersmint fel ne emelne? Van-e magyar szív, mely a nagyok legnagyobbjainak, a dicsők legdicsőbbjeinek félelemnélküli vértanúságából erőt ne meritene ama nagy feladatok végleges rendezéséhez, melyeket ily ösök hagytak ránk öröklül?

Nincs! Nem lehet!

A bitók vérrel áztatott fáinak tövénen fakad a mi szebb jövőnkbe vetett reményeink forrása, melyhez — mint az üzött vad a hűvös patakhoz — nehéz és küzdelemteljes napjainkban új erőt meriteni el-elzarándokolunk.

Az eszme, melyet az aradi vesztőhelyen vonagló hősökkel együtt akartak kiirtani, termékeny talajra talált a mi lelkeinkben, a magyar nép minden szép, minden nemes és nagyért buzgó szívében s ma tán hatványo-

zottan él keblünkben az az olthatatlan vágy, az a rendithetetlen szabadságszeretet, melyért egykoron e gyászos nap hősei oly borzalmas halált szenvedének.

A hősök, e vértanuk emlékének apáról fiura szálló hűségés ápolása növelte naggyá a magyar nemzetben azt a kitartást, mely előbb vagy utóbb, de bizonyosan sikert fog aratni azzal a tagadással szemben, mely politikai világunkra, legszentebb törekvéseinkre mai nap is rá nehezedik.

Ilyen gondolatok közt megakadt tekintetem az ősi koronázóvároson, hol szintén tizenhárom férfi szenvedett kinos vértanúságot a haladó kor nagy eszméiért: a magyar szabadságért.

És ott, hol a lojális tisztelet fényes szobrot emelt egyik nagy királynénk emlékének, hiába keresed a magyar szabadságért életüket feláldozó hősök emléket őrző márványoszlopot!

Nincs sehol!

Egy-kettő kivételével jeltelen sírokban, némelyikről azt sem tudva, hol elhantolva, porladoznak azok a hamvak, melyeket egykoron a mi legszentebb vágyaink, a mi legfensőbb törekvéseink igaz és bátor megvallása tett örökre némává.

Nem elég ezeknek egy eldugott sírhalom. Nem elég egy befalazott emléktábla! Égnek törő márvány hirdesse e férfiak elmulthatatlan dicsőségét annak a kornak, annak a nemzedéknek, melynek szebb jövőjéért, szabadságáért áldozatul dobták életüket.

Mert ha valahol, akkor Pozsonyban. a magyar törekvések eme végvárában van leginkább szükség egy ily felszentelt kálváriára, hogy ott, a vértanuk sirjánál újabb erőt meríthessenek azok, kik, a különféle törekvésekkel megvívott harcok forgatagában gyengültni érzik lelki erejüket.

És elsősorban nekünk, a Felvidék magyarságának kötelességünk gondoskodni arról, hogy a bitófán kimúlt *Nimnicht*, *Mednyánszky*, *Gruber*, *Mészáros*, *Stift*, *Trechsler*, *Bugyik*, *Tót*, a krisztusi halált halt *Rázga*, az agyonlőtt *Dressler*, *Boldini*, *Barta* és *Petőcz*, szabadságharcunk eme szentjei iránt tartozó, de leróhatatlan hálaánk kifejezést nyerjen egy oly monumentális emlékekben, aminőt a vértanuk elévülhetetlen érdemei méltán megkövetelhetnek.

És én hiszem és vallom, hogy az a magyar nemzet, hogy az a magyarság, mely érdemeseivel szemben annyiszor adta jelét bőséges áldozatkészségének, a most felvetett nemes és fenséges eszmétől sem zárkózik el ridegen, hanem apraja-nagyja sietni fog, hogy törleszthetetlen tartozását leróni igyekezzék azokkal szemben, kik ott az ősi városban legmagasztosabb ideájukért, a nemzet szabadságáért, mindenüket áldozták.

Ha nem így lenne, nem volnánk érdemesek arra a névre, melyet őseinktől örököltünk, nem volnánk érdemesek arra, hogy azon eszmék harcossainak valljuk magunkat, melyeknek zászlóját az elnyomók golyóitól elhullott vértanuk fennen lobogtattak.

Magyarok, fel a szivekkel!

Első napi gyűjtésünk eredménye:

Justh Ferenc főispán . . .	20 kor.
Turóc vármegye . . .	50 "
Cepesányi Sándor . . .	5 "
Rakovszky Iván dr. . .	10 "
Lax Adolf dr. . .	10 "
Záthureczky Imre . . .	4 "
Künsztler Károly dr. . .	2 "
Felvidéki Híradó . . .	10 "
Záthureczky Miklós . . .	2 "
Boleman János dr. . .	5 "
Borbély Kálmán . . .	1 "
Keviczky Imre . . .	5 "
Liszky Bálint . . .	2 "
Skultéty István . . .	2 "
Bulyovszky Simon . . .	2 "
Cserei Emil . . .	3 "
Saager Ferenc . . .	3 "
Roth Emil . . .	1 "
Buocz Károly . . .	2 "
Kiss Gyula . . .	1 "
Ujhelyi Attila . . .	4 "
Honéczy Sándor . . .	2 "
Jakubovics Károly . . .	1 "
Tomesányi Bertalan . . .	1 "
Kossuth Lajos . . .	1 "
Bulyovszky Miklós . . .	2 "
Akantisz Ödön . . .	2 "
Perl Albert . . .	15 "
Rösler József . . .	1 "
Herkely Kálmán . . .	2 "
Bindfeld Armin . . .	1 "
Perl János . . .	1 "
Perl Leo . . .	1 "
Grossmann Miksa . . .	1 "
Tomesányi Dénes . . .	1 "
Herz Ignác . . .	1 "
Blaho Samu . . .	1 "
Tomesányi Gyula . . .	1 "
Kulfan Samu . . .	1 "
Simkó Károly . . .	1 "
Toperczer Sándor . . .	3 "
Matuskovich Lajos . . .	5 "
Patsch Vilmos . . .	3 "

Schwarz Vilmos . . .	2 kor.
Martincsek Károly . . .	1 "
Grosz Dezső . . .	1 "
Hoffmann Ede . . .	10 "
Cohn Henrik . . .	4 "
Steiner Mór . . .	2 "
Spitzer Albert . . .	2 "
Büchler Márk . . .	1 "
Fenyő Sándor . . .	2 "
Strelinger Henrik . . .	4 "
Steiner Lajos . . .	1 "
Jakubovics Leo . . .	1 "
Hertzka Armin . . .	1 "
Székely Ferenc . . .	1 "
Grossmann Hermann . . .	4 "
Dávid Károly . . .	1 "
Grosz Samu . . .	4 "
N. N. . . .	1 "
Lax Tivadar . . .	5 "
Grosz Arthur . . .	1 "
Steiner Samu . . .	2 "

Összesen 243 kor.

Magyarország és a pánszlávizmus apostolai.

(Mutatvány „Ungarn und die Apostel des Panslavismus“ című, nemrég megjelent kitűnő munkából.)

III.

1848. szeptember 7-én átkelt Jellasiach a Dráván és Magyarország fővárosa felé közeledett. Dohnanyi tót író azt állítja, hogy Ausztria ignorálta ezt a lázadást s mégis azt írja a hazaáruló Hurban Bécsből 29. és 31-én augusztusban: az osztrák minisztérium jogos haraggal van eltele a magyarok ellen. A magyarokkal nem jó kezdeni, mert ők akasztó-fával dolgoznak, azonban nem lesz seregük és ha Jellasiach 24000 emberével megjelenik, nem kell tőlük féltünk. Felvirrad nemsokára a tótok napja. A szlávok felkelése létrejött. Hurban így ír róla: „Szeptember 17-ike felhozta a szlávok felkelésének óráját. Csak

néhány cseh képviselőnek volt tudomása a lázadásról. A teherkocsik megrakattak és a felkelők lármája elvesztet a sötét éjszakában.“

Ez egy igen gyenge ekspedició volt. 500 fiatalemberről állott, de Hurban számított rá, hogy utközben sokan fognak hozzája csatlakozni. Csatlakoztak is hozzá, de csak a község határáig, maguk sem tudták, mi fog történni. Hurban itt is, ott is megállott egy-egy beszédet tartani, de ez mitsem használt. „Mi egy hazát, egy saját hazát akarunk“, szavalta ő, de a nép rendszerint így felelt: hiszen van minékünk hazánk. Mikor aztán gróf Batthyány Lajos miniszterelnök megparancsolta, hogy az izgatokat el kell fogni, vége volt az egész lármának. Star ennek dacára is, a tót nemzet (?) szabadságáról szavalt. Hogy ki bizta őt meg ezzel a kudarcot vallott nagy teittel, azt nem tudom. Ugy hiszem, mások sem tudják.

Ezen mozgalomban a hazafiatlan papságnak is nagy része van. Ezek a lelkészek inkább nemzetiségi bujtatóknak nevezhetők. Jött a parancs, hogy ezeket a hazaárulókat fogják el. Ezek még is jelentek a prágai tót gyűlésen, ahol nagy lármát csaptak. Prágából egyesek Bécsbe, Horvátországba mentek. Hurban Oroszországba ment, ahol nem ért célt, mert a cár eszméje az, hogy az összes szlávok egy lobogó alatt egyesüljenek. Innen Zágrábba ment, de itt sem volt szerencséje.

Hurban nagy célt tűzött maga elé. A természet törvényei ellen akart harcolni. Jőzán ésszel ezt pedig nem tehetette. Miután törekvései sikert nem arattak, azt mondták a vezetők, hogy csak azért nem sikerült Magyarországtól elválni, mert sok irigységgel van a földön, amelynek sikerült jóakaróik szívét töltek elfordítani. A tót nemzetnek (?) évekre, évszázadokra van szüksége, amíg virágkorát elérheti.

A tótok élete jóformán azon pillanattól kezdődik, amikor nyilvánosan kezdtek a magyarok ellen dolgozni és agitálni. Hogy a

T Á R C A.

Az álom.

— A „Felvidéki Híradó“ eredeti tárcája. —

Irtá: Satanella.

Tarnov egyik legfényesebb vendéglőjében László Feri ulanus főhadnagy bucsuzott bajtársaitól. Másnap utazott új állomáshelyére, Krakóba, hol pár nap múlva esküvőjét volt megtartandó a város egyik legszebb és legbájosabb leányával, Knorek Olgával.

A déleg katonát csoportosan állták körül bajtársai, ki boldog mosollyal fogadta a számtalan szerencsekívánatot, mellyel elhalmozták.

— Szerencsés fickó, — mondja Gartenberg hadnagy. — Bár jóbarátom vagy, mégis irigylem téled a szép leányt, ki közlünk nem egynek okozott álmatlan éjszakát. Remélem, első estélyedre minket is meghívsz, hogy gyönyörködhesünk boldogságokban.

A főhadnagy arca elborult egy pillanatra, de aztán nyugodt hangon felelt:

— Mindenem meg lesz ahhoz, hogy boldog legyek. De neked, Jenő, mint legjobb barátomnak bevallom, hogy egy dolog aggaszt. Menyasszonyom nagyon kedves, bájos teremtés, csak az a baj, hogy anya nélkül

nevelkedett. Dajkája belémesélte az álomokban való hitet. És bármennyire iparkodom is, nem bírom kiverni a fejből, hogy az álomnak semmi jelentősége sincs. Már sokszor volt közöttünk emiatt nézeteltérés, de sajnos, mindig nekem kellett engednem, ha nem akartam az én egyetlenem szemeiben könnyeket látni.

— No hiszen, Lorenz papucshős lesz belőled, — szolt közbe Lorenz főhadnagy, — még megérjük azt, hogy rövid időn belül te is hinni fogsz az álomokban s aszerint fogjátok az életeteket berendezni.

Hangos kacagás követte e tréfás megjegyzést s a tisztet a legderültebb hangulatban üttek az időközben feltálat vacsorához, mely után valamennyien kikísérték Lászlót a vasútállomáshoz. Egy utolsó bucsuintés s a prücskölő vasszürnyeteg eltűnt a sötét, néma éjszakában.

*

Pompásan berendezett szalonban, türelmetlenül várta vőlegényét a szép Knorek Olga.

— Istencm, oly ideges vagyok és Feri még mindig nincs itt. Pedig oly rossz álmon volt. Nagyon félek, nénikém, ma még valami baj fog történni.

— No mi az a rossz, ami úgy bántja magát, én szépséges szerelmem? — szolt a

főhadnagy, aki éppen abban a pillanatban lépett be, midőn szépséges menyasszonya a fenti szavakat elmondta.

A szép lány, feledve mindent, boldogan sietett vőlegénye karjaiba s fillig pirult, mert a főhadnagy szavaiban gyenge gunyt velt felhőzni.

— Semmi, édes. Tegye meg azt a sziveséget s maradjon itt. Ne menjünk el Matullikék teasztélyére. Hiszen ürtigyet hamar találunk az elmaradásra.

— Nehezen fog menni, mert Matullikné biztosan számít jövetelünkre. Azonban kedvéért szivesen lemondok a mulatságról, ha elfogadható mentséget tud felhozni arra nézve, hogy mi indítja arra, hogy egy kellemesnek ígérkező estélyről elmaradjunk. Maga, ki úgy szeret mulatni . . .

— Ferikém, ne kérdezzem, de teljesítő kérésemet. Igen? Ugy-e, édes, megteszi?

László gyengéden ölelte magához menyasszonyát, de nem engedett. Végre is a szép lány láthatólag zavarral a következőket mesélte:

— Az este sokáig nyugtalanul hanykolódtam párnáim közt, míg végre mégis álom jött szememre. Álmaimban gyönyörű lakásban ébredtem. Ágyam mellett rég elhalt anyám állt, ki gyengéden felszólított, hogy

tótok terve nem sikerült és hogy mind-
eddig nem szakadtak el Magyarországtól, erről
az írja Dohnányi 1850-ben, hogy ez nem
irható a császári kormányzat közönyének a
terhére, mert a fiatal uralkodónak jó szíve
és nemes szándékai vannak. Ők a sok ellen-
ségés körülmény rovására írják a sok siker-
telenséget s különösen annak tulajdonítják,
hogy a legmagasabb udvar a tótok jogos
követeléseit, kívánságait és elnyomatása föl-
lőn kellek képpen tájékoztatva.

Midőn Dohnányi a tótok 48-as felkelésé-
nek magyaryűlőlettől izzó történetét befe-
jezte, így ír: „Igen természetes, hogy a
tótok életébe akkor fog egy szabadabb moz-
gás jöhetni, ha a tótság elszakadhatna a
magyarságtól, vagy ha pedig a tótság a
Tátrától a Dunáig és Tiszáig terjedő területet
sajátjának nevezhetné és ha nem kellene az
egységes osztrák császári kormányhatalmon
kívül más urt ismernie. Akkor minden tót
örömmel beszélne császárról és hazájáról s
csak ekkor kezdődne a tótság virágkora. De
mi nem estünk kétségbe, mert ez nem történt
meg s nem tarjuk felfogásainkat sikertelen-
eknek. El fog jönni az idő, amikor ellen-
ségeinket megszégyeníteni és leverni fogjuk.“

Mindebből világosan látható, hogy a tótok
igen szívesen számítanak magukat Ausztria
koronatarományai közé.

Ezt a jó tanácsot a csehektől kapták ők,
akik számtalanszor kijelentették, hogy szük-
ségük van Felsőmagyarországra. Nem az fáj
tehát a tótoknak, hogy a magyar nyelvet
meg kell tanulniok, hogy a magyar kultúra
áldásaiban részesedhetnek, hanem országot
nem képezhetnek. Ezt ugyan még a csehek
is így szeretnék, ők ugyanis felkinálják nyel-
vüket és kulturájukat a tótságának. Egyszóval,
a tótok egyfelől a magyarok, másfelől pedig
a csehek által nyomatnak el. (!?). Innen az
új rokonság, innen ered a tót nyelv lenézése,
melyet a csehok egy ki nem fejlődött cseh
nyelvnek mondanak.

Az atyafiak egymás közt.

Megemlékeztünk arról a tót földműves
küldöttségéről, mely a múlt hetekben, Blahó
Pál tót nemzetiségi képviselő kezdeményezése
folytán, meglátogatta a prágai kiállítást. El-
mondtuk véleményünket e látogatás politikai
jelentőségéről, s méltó kritikában részesítettük
a cseh-tót barátkozásnak emez újabb tanu-
ságtételét.

Ámde nem hagyta szó nélkül a helybeli
N. N. sem ezt a kirándulást, mely tudvale-
zőleg nem barátja a csehtótoskodásnak s
mely ezen terjedő felfogással szemben más
irányt képvisel. Ebben az újságban Hurban
Szvetozár szóla le Blahó ur hepciáskodását.

Erre most a „Čas“ a szószérteni fordítás-
ban következőleg ront Hurbannak:

A tót földművesek kiküldése a prágai
kiállításra az utóbbi idő cseh-tót érintkezés
legbecesebb megnyilatkozásának egyike.
Megeafolta azt a hazugságot (igazságtalansá-
got), amit a magyar újságok állítottak az
intelligens tótok első küldöttsége után, hogy
t. i. a tót intelligencia mellett nem áll a tót
nép. Ez tehát igaz örömmel tölthetne el min-
den barátját a tótoknak és a cseh-tót együtt-
érzésnek. Hurban urnak persze ez a küldöt-
tség annyit örömet nem szerzett.

Végére lehetne ez az ő privát ügye, a
mint különben bizonyos idő óta az ő véle-
ménye nem bír nagyobb jelentőséggel az ő
szűkebbköri monológjainál. Csakhogy Hur-
ban ur ez alkalomból megint föllépett az ő
alacsony gondolkodásával, mellyel ez a min-
den politikai, társadalmi és vallási reakciónak
bálványozója eddig minden embert meg-
tánadott a Felvidéken, ha az övétől eltérő
véleményen volt.

A denunciació minden becsületes társaságban
aljasságnak van bélyegezve. Az a perfid jegy-
zéke a „Nár. Nov.“ 114. számának, amelyik
olyan mesterien stilizálja Blahó Pál képviselő
kijelentéseit, tiszta denunciació.

Mindenki azt a benyomást szeresheti,
mintha Blahóból Prágában valami politikai
pánszavak beszélt volna. Hogy Magyarországon
ilyen ráfogás mit jelent, azt nem is említjük.
Nem esoda, hogy Blahó a Ludové Noviny-
ban olyan élesen védekezik Vajanský leg-
újabb aljasságával szemben. Mi is védel-
münkbe vesszük Blahót. Aki jelen volt a
szülőben lefolyt estélyen, megérthette Blahó
beszédét olyan értelemben, amilyen értelemben
évek óta hirdeti Blahó a cseh-tót érint-
kezés szükségességét: hogy a cseh kérdés
nem végződik a magyar határoknál, hogy a
csehok életének érdeke a tótok létezése. A
tót-kérdésnek a cseh nemzeti program ki-
egészítő részét kell képeznie. Ebben nincs
semmiféle magyarellenesség, semmi föltá-
rholása Magyarországnak, semmi kiterjesztése
Szent Vencel koronájának a Fölvidékre.
Hurban figyelmét valószínűleg nem kerülte
ki Blahó beszéde, melyet egy nappal utóbb
mondott a prágai tanácskozáson: „Nem jöt-
tünk tüntetni a magyarok ellen, hanem nyil-
tan és őszintén megmondani, hogy tesivérek
és kulturális értelemben egy „egész“ va-
gyunk“. Furcsa szint ölt az „apák“ harca a
„fiúk“ ellen a Fölvidéken.

*

A dologra, mely teljesen jellemzi a tót
nép bűrére üzött sáfarkodást, még vissza-
fognak térni.

Műkedvelői hangverseny Ruttkán.

Érdekes kísérletbe fogtak a turóczenzent-
mártóni és ruttkai műkedvelő zenészeink a múlt
szombatban. Együttes hangversenyt rendeztek,
melyen a résztvevő zenekar tagjai és a részt-
vevő magán szereplők is ugy a turóczenzent-
mártóni, mint a ruttkai műkedvelők javából
voltak összeválogatva.

Az eszmét a lehető legszerencsésebbnek
tartjuk. Nem ugyan mint rendszert, mert az

keljek fel, mert ma nagy ünnep lesz a ház-
nál. E szavakkal a székre kiterített meny-
asszonyi ruhára mutatott.

Örömmel ugrottam ki az ágyból s gyat-
tam magam öltöztetni, mint egy kis gyermek
s folyton a tükörbe nézegettem, hogy szép
vagyok-e? Végre teljesen felöltözve álltam a
tükör előtt. Erre anyám kézen fogott s be-
vezetett egy nagy terembe, hol — mint
képztem — magával fogok találkozni, édes
Feriék. Ehelyett azonban egy fényesen
kivilágított, de feketével bevont komor ter-
embe léptünk. A teremben csupa rokon és
jóbarát várakozott reánk, de talpig gyászban.
Mind olyanok, kik már régen meghaltak.
Szívélyesen nyújtott kezet valamennyi s örö-
mel üdvözöltek, mintha csak azt akarták
volna mondani, hogy ime, a mai naptól én
közéjtek tartozom. Nem tudtam, mire vélni a
dologt. Én rémülve akartam a komor helyről
menekülni, de anyám megfogta a kezemet s
ellenállhatatlan erővel vont maga után a
terem másik oldalára, hol hatalmas pálmák
között egy nyitott koporsót láttam s a koporsó
fedelén e felirattal: „Knorek Olga, élt 18 évet.“
Anyám a ravatal mellett felállított lépcsőhöz
vezetett s felszólított, hogy fektüdjem a ko-
porsóba, mert kezdődik a gyászszertartás.
Nem volt erőm ellentálni s fájdalmas sóhajjal

tettem eleget kívánságának, annál is inkább,
mert azt mondta: „Pár óra múlva Ferid is
követni fog...“

E pillanatban felébredtem. Oly hatással
volt rám e rémes álom, hogy képtelennek
érzem magam arra, hogy társaságba menjek.

— Szerelmem, ne hagyja magát egy
álomtól megijeszteni. Különben is azt mond-
ják, amely lány álmában meghal, mielőbb
férjhez megy. Ez pedig csakugyan igaz. Verje
ki fejecskéjéből e rémes látásokat s öltöz-
ködjék, hogy mielőbb meghessünk. A vig
társaság majd elfeledteti a csunya látomást
s maga ismét az én vígan csicseregő madár-
kám leszen.

— Bizony, Olga, ne légy olyan gyorokos,
— szólt közbe a nagynéni is, — ne hagyj
magad kinevetni.

Olga lehangoltan ugyan, de szó nélkül
ment a másik szobába, honnan pár perc
múlva kalap s felöltövel tért vissza. László
nagy örömmel fogadta, nem lévén hozzá-
szokva, hogy elkényeztetett menyasszonya
ily hamar tegyen eleget kérésének.

*

Az estély fényesen sikerült s a fiatal pár
kart karba öltve, a legjobb hangulatban tért
vissza a Flórián-utcai lakásba. A ház előtt

meg'ltak bucsuzni, mert Lászlónak még
dolga lévén, nem kísérhette föl menyasszo-
nyát. Kicsi kezét kezében tartva, még egyszer
intette őt, nehogy ismét a csunya gondola-
toknak engedje kicsi fejecskejét. Gondoljon
inkább jövődjé boldogságukra s pár nap
múlva megtartandó esküvőjükre. Hiszen az
álom is azt akarta jelenteni.

E pillanatban a fejtek felett levő erkély
párkányáról hatalmas darab vakolat vált le
s épp a gyantatlanul ott álló fiatal lány fej-
jére esett úgy, hogy ez jajszó nélkül völe-
génye karjaiba dőlt.

László örömgve szólította nevénél, de
hiába, annak lelke elszállt, elköltözött az
édesanyjához...

Hiába volt minden rábeszélés, hogy a
boldogtalan völegényt menyasszonya ravata-
lától eltávolítsák. Szemeiben az örület lát-
szatával, egyre csak azt hajtogatta:

— Az álom, az álom...

Midőn egy pillanatra magára hagyták,
utolsó esőket nyomott drága halottja ajkaira,
e szavakkal: „Olgám, az álom igazat mon-
dott, jövök hozzád!“ föbelötte magát.

Szerető lelke ott találkozott ismét a más-
világon drága menyasszonyával, hogy most
már elválaszthatatlanul egyesüljenek.

talán évszázadok alatt hoz létre, a mészhomok műkögyártási módszer 10—12 óra alatt végzi. A mészhomok műkő tehát nem egyéb, mint a mésznek benső egyesülése a homok kovaszemcséivel, ezeket földolja a gyártási eljárás s létesíti a sziklánál is szilárdabb kovaszavas mész, a Calcium silicat.

Maga a műkögyártás igen egyszerű eljárás. Rövid vázlatla a következő:

Annai homok, amennyi a napi gyártásra szükséges, behordatik a gyárba. Az égetett mész, mely mindig friss legyen, 100 kilónként azon darabosan betétezik az e célra készült kocsik tartályába s hozzáütve az oltáshoz szükséges 80—100 liter vizet, a már füstölögő mész a tartály fedelével lezáratik. A kocsik ezután a gőzölő kazánba jutnak, ahol a mész még 7—8 atmoszféra nyomás alatt 10 órán át a magas nyomású gőz hatásának kitéve teljesen megolódik. Másnap azután kezdetét veszi a gyártási eljárás. A homok összekevertetik az oltott s a frissen esett hőhoz hasonló mésszel 100—6% arányban s belekerül a zúzókeverő gépbe. Az innen kikerült jól összekevert száraz habarcs képezi az anyagot, melyből a formáló prés segítségével a kívánt alakú műkő előállítatik. Préselés után a már bizonyos keménységgel bíró műkövek a kocsikra rakatnak s a gőzölő kazánba folatnak. Itt 8—10 óra alatt szilárd műkövekké válnak. Ahogy a műkő a kazánból kikerült, rövid fél óra múlva már építésre használható.

Az így elkészített műkövek, téglák, fedélcserépek, eltérőleg az égetett agyagtégla szabálytalan éllel, éles élekkel, teljesen egyenes és szabályos téglányi alakú bírnak. Ezer közül alig található egy is, mely töredezett, vagy repedezett volna. Ez egyik előnye a mészhomoktégla és fedélcserépnek az agyagtégla fölött.

Másik előnye valamennyi mesterséges építőanyag fölött az, hogy a már falazásra kész és alkalmas téglát 12—14 óra előtt még nyersanyag, mész és homok volt. A vályog, az agyagtégla, a cementműkő míg elkészülnek, hetek telnek bele s ez idő alatt gondos felügyeletet igényelnek, nehogy az idő viszontagságai az egész készletet tönkre tegyék. A mészhomok műkő, minél jobban tesszük ki az idő viszontagságainak, annál jobb, acélosabb lesz. Ennek bizonyítására az előbb említett tudományos tételt hozom fel.

Előnye a mészhomoktéglának az is, hogy sokkal szilárdabb, mint az égetett agyagtégla. Mert még az agyagtégla cm³-ként csak 130—170 kgr. nyomást áll ki, addig a mészhomokműkő cm³-ként 280—380 kgr. nyomást bír el, ami egy agyagtéglánál 260—425 q nyomásnak felel meg, egy mészhomokműkőnél 560—950 q nyomásnak 2000—2500 cm³ köbtartalom mellett.

Ha egy égetett agyagtéglat s egy mészhomoktéglat előzetesen lemérjük s 10 óra hosszat vízben áztatjuk, egy újabb lemérés után tapasztaljuk, hogy a mészhomoktégla félannyi vizet sem szívott magába, mint az agyagtégla. Tegyük ki most ezen vízzel telített téglákat erős fagyának, az agyagtégla porlássá válik, a mészhomoktégla pedig abszolút semmi hatást sem gyakorol.

Legnagyobb előnye a mészhomoktéglának talán az, hogy télen-nyáron egyformán gyártható.

Ezen előnyök mellett egyedüli hátránya

talán az, hogy nehezebb az agyagtéglánál.

A most elmondottak alapján vajmi nehéz lesz megdönteni dr. Biasini azon állítását, miszerint lukratívabb ipar, vagy gazdasági melléküzem alig található a mészhomokműkögyártásnál.

Meg vagyok győződve, hogy a mészhomokműkő rövid néhány év alatt tívösen fogja reformálni a nálunk divó építkezéseket. Ahol eddig még hazánkban mészhomokműkögyár létesült, ott megszűnt a földtűnés, vályog és agyagtéglaépítkezés.

Hiszem és remélem, hogy nem sokára nem lét, hanem, miként Németországban, számtalan műkögyár keménye füstöl hazánkban.

Gregorovits Antal László.

H I R E K.

Hangverseny. A turócszentmártoni műkedvelői zenekar f. hó 18-án d. u. 5 órákor az állami iskolák tornatermében hangversenyt rendez. A műsort zenekari számok, zongorajáték és ének fogja képezni. Kiváló érdekességet ad a hangversenynek *Riszner Edéné szül. Congédi Adrien* hangversenyének művésznő föllépte, kinek kitűnően iskolázott hangja, bájos előadása még élénken emlékünkből van az 1903. nyarán Stubnyafürdőn rendezett hangversenyről. 2 számban fog föllépní. *Andalits Irma* Moskowskinak egyik legszebb szerzeményét fogja zongorán előadni. A hangversenyre — mint tavaly — számozatlan ülőhelyeket bocsát ki a rendezőség korlátolt számban. Egy jegy ára 1 kor. 60 fillér. A jegyek *Moskóczy Ferenc*nek könyvkereskedésében válthatók. A hangverseny iránt a közönség legszélesebb köreiben máris igen nagy érdeklődés tapasztalható, s reméljük, hogy műkedvelőinket ép oly sokan fogják meghallgatni, mint tavalyi hangversenyeiken. Külön meghívó nincs!

Ünnepi istentisztelet. A folyó hó 4-én, Ő Felsége a király nevenapja alkalmából, a helybeli római kath. templomban ünnepi isteni tisztelt volt, melyen a tisztikaron kívül résztvettek az állami iskolák növendékei is.

Október 6. A magyar nemzet vértanúinak magasztos emlékét szíven megéltte városunk magasztos is. A római kath. templomban megtartott gyász isteni tiszteltelen az alispán vezetés alatt megjelentek a megyei és állami hivatalnokok, továbbá az állami iskolák növendékei. Az isteni tiszteltet követőleg a kereskedelmi iskola önképzőkörének tagjai *Nyáry György* tanár vezetés mellett, gyönyörű koszorút helyeztek el Látner tábornok Neepálon felállított emlékkövére.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatástügyi m. kir. miniszter *Révész* Emil felső kereskedelmi iskolai tanárt Kassára helyezte át. A távozó tanár helyére *Erdős* Viktor felső kereskedelmi iskolai tanár helyeztetett át.

A közigazgatási bizottság ülése. A vármegye közigazgatási bizottsága, tekintettel arra, hogy 12 én boldogult Rudolf trónörökös szobrának leleplezésére hivatalosa a vármegye vezetősége, a folyó hó 10 én tartotta meg. A bizottsági ülés lefolyásáról a legközelebbi számban szánolunk be.

Utóállítás. A trencsényi hadkiegészítő parancsnokság sorozó bizottsága a f. hó 8-án tartotta meg a szokásos utóállításokat.

Az első hó. A beköszöntött hűvös időkkel az első hó is leszállt havasainkra. A folyó hó 6-án hűvös széllel eső jött s midőn a sűrű felhőket áttörte a gyengülő napsugár, a Kriván tetejét szitfelhő hó borította. Másnap azonban már elolvadt s így még van reményünk, hogy néhány napig élvezhetjük a gyönyörű őszi napok szépségeit.

Halálozás. A vidéki magyar hirlapirodalomnak nagy gyásza van. Egy fiatal, de igen tevékeny és érdemes tagja: *Nádósy* Ferenc, a „Zólyomvármegyei Hirlap“ kiadótulajdonosa és felelős szerkesztője, a f. hó 2-án éjjeli 1 órákor Budapesten az Üllői-uti sebészeti klinikán rövid, de súlyos szenvedés után elhalálozott. A megboldogult egész életét lapjának szentelte, amelyet atyja, *Nádósy* Gyula és *Grttnwald* Béla, Zólyom vármegye halhatatlan emléktől alispánja alapították s amely immár 22-ik éve szolgálja a magyarországi érdekeit itt a felvidéki periferián. Nem kereste a feltűnést, de lankadatlan buzgalommal, lelkesedéssel munkálkodott ideáljáért, a magyar állameszméért. Tisztelte és becsülte őt mindenki, azért váralan halála megdöbbentést keltett mindenfelé. Holt tetemét vasárnap szállították haza Zólyomba, ahol vasárnap délután 3 órákor örök nyugalomra helyezték.

Szerkesztőváltás. A Zólyom és Vidéke című Zólyomban megjelenő hetilap szerkesztését *Szigeti* Rezső, zólyomi áll. polgári iskolai tanár vette át.

Örült tolvaj. A Besztercebányán megjelenő „Figyelő“ írja a következőket: *Blaschko* János szucsányi lakos Zólyomban több kisebb rendbeli lopást követett el a vasuton, a károsultak feljelentésére elfogták s a besztercebányai kir. törvényszékre szállították, itt gyanús volt a tolvajnak magaviselete, miért is Budapestre szállították megfigyelés céljából, ahol elmebetegnek nyilvánították és Besztercebányára visszazállították. A besztercebányai rendőrség mult hó 28-án helyezte el az ottani kórházba.

A siker titka gyakran a külsőségekben nyilvánul meg; ehhez a külső sikerhez nagyban hozzájárulni fog a Turócszentmártonban most létesült *amerikai vegytisztító intézet*, melynek tulajdonosa *Nikelsburg* Fanny, ki Amerikában szerzett tapasztalataival fogja a téren a közönség igényeit kielégíteni.

A visszatetsző szaga és ize következtében oly nehezen bevehető csukamájolat végre jó ízű és könnyen emészthető állapotban kapható a híres „*Scott-Féle Emulsió*“-ban, mely minden gyógyszerárban árusítatik.

Egy fiatal leány szerencsétlensége. *Groszmann* Henrik helybeli magánzó tizenhat éves szép leánya majdnem áldozatul esett egy könnyen végzetessé válható balesetnek. A folyó hó 5-én hajstűs közben a leány előtt levő spirituszos masina feldől s a kifolyt s lángra lobbanó szeszűlő tüzet fogott a leány ruhája is. A szerencsétlen leány sikoltozására beszaladtak a házbeliek s rögtön

tön a lángok elfojtásához fogtak, de akkor már a fiatal leány rendkívül veszedelmes égési sebeket szenvedett. A gyorsan előhívott orvosok véleménye szerint a szenvedett sérülések súlyosak ugyan, de egyelőre életveszély nem forog fenn.

Sok gondot okoz annak, aki nem járatos a bevásárlási forrásokban, hogy rendkívüli esetekben, mint például a temetkezés is, hol szerezhető be az ehhez szükséges cikkek. *Svehla János* turócszentmártoni kárpitos és díszítőmester, akinek elismert, kitűnő minőségű butoraktrára van, temetkezési vállalata révén is nagy segítségére van a közönségnek, mert nemcsak egyes gyászcikkek árusítatnak nála, hanem díszes, a gyásznak megfelelő kivitelű egész temetéseket rendezését is igen jutányos áron elvállalja. Koszorúk és sirlámpák is nagy választékban kaphatók.

Ősszel is nyílnak az életöröm virágai, de csak azok számára, akik megőrizték szervezetük és idegrendszerük épségét. Manapság ezer és ezer olyan ember van, akik az egészség hiánya miatt nem szakíthatják le az élet virágait, pedig a legtöbb ilyen ember a maga végzetes könnyelműségének köszönheti, ha baja elharapódzott. A tudomány a villamoserő segítségével a szervei és idegrendszernek számtalan olyan fajtáját gyógyítja meg, amelyek ellen hajdanában alig volt orvosság. Akit érdekel — és kit ne érdekelne az egészsége — a modern tudomány, az tanulságos és szórakoztató leírását kapja a villamos gyógykezelésnek, amely nap-nap után mindszélesebb körben hódít. Kérje tehát mindenki az „Értekezés a Villamos Gyógyászmódról” című könyvet, melyet ingyen és bérmentve, zárt borítékban küld meg mindenkinek — külön kötet a férfiak és külön kötet a nők részére — az Elektro Vitalizer Orvosi Rendelő Intézet, Budapest, Károlykört 2., félemelet.

Aki sikerrel akar hirdetni, forduljon az „Általános Tudósító” (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII., Erzsébet-kört 41., ahol hirdetések az összes létező bel- és külföldi hirdalpokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnék. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselete, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hirdalpok kizárólagos kezelője. Díszes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknél díjmentesen.

Kitűnő anyagból készült

□ olcsó □

sírkövek

kaphatók

STEINER LAJOS

árúügynökségben
Turócszentmárton.

Javítások és el-
élt sírkövekre
kijavítanak.

Levélbeli meg-
válaszra jövök!

ISKOLAI ÜGYEK.

Hivatalos rész.

1484. sz. Turóc vármegye kir. tanfelügyelő-
lősege.

Tudomásvétel végett értesítem a gondnokságot illetve iskolaszéket, hogy az 1907. évi XXVII. t.-cikk 17. §-ában megjelölt nemzeti címer az alispáni hivatalban átveendő; mely címerablán a vallás és közoktatásügyi miniszter urnak f. évi 96604. számú rendelete szerint semmiféle felirat nem alkalmazható.

Pfigyelmeztetem a gondnokságot, illetve iskolaszéket, hogy amennyiben a nemzeti lobogót f. hó 30-ig a vármegyei alispáni hivataltól át nem veszik, ez a törvény értelmében kihágásnak minősítendő és kénytelen lesznek az 1891. évi XX. t.-cikk értelmében a megtorló eljárást megindítani.

Turócszentmárton, 1908. október 7-én.

Dr. Künszler Károly, s. k.
kir. tanfelügyelő.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.
Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.
Kiadótulajdonos: Moskóczi Ferencné.

Koraszülött gyermekeket

a SCOTT-féle Emulsió az elsatnyulástól meg-
menti és rendes erőhöz és vidámsághoz
segíti őket.

Aggódó szülők

ezrei nézték elragadtatva
gyermekük egészségének roha-
mos javulását. Még akkor is,
ha a gyermek a tejet vissza-
utasítja, a

SCOTT-féle Emulsiót

szívesen fogadja és könnyen
emésztí meg.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

Az Emulsió
vásárlásánál
a SCOTT-féle
módszer véd-
jegyét — a ha-
lászát — kérjük
figyelembe venni

Kiadó
egy kétszobás
szép lakás

Bővebbet
Grósz Dezső állatorvosnál
Turócszentmártonban.

Fektor

az egyetlen
hashajtó limonádé.

Kellemes ízű, gyors és
biztos hatású.

Szükséges minden háztartásban!

Kapható mindenütt. Üvege 80 fill.

„HOLUMBUS” vegyészeti gyár részv. társ.

Budapest, VIII., József-utca 16—18.

KÖZPONTI KÁVÉHÁZ!

Turócszentmárton, főtér.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri:

Popper Árpád

tulajdonos.

Meghívó

a Turóczy kerületi munkásbiztosító pénztárnak f. é. október hó 18-án d. u. 2 óraker Turóczszentmártonban, az ipartestület helyiségében (Domban) megtartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Tárgy:

Alapszabályok megalkotása.

A közgyűlés, tekintet nélkül a megjelentek számára, megtartatik.

Turóczy kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága.

Tisztasága **30.000** koronával szavatolatik.

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalán mosható és tisztítható, csakis

Schicht szarvasszappanával

tisztítottunk. E szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondossággal szükségeseltetik.

Aki hirdetni akar,

még pedig sikerrel, az forduljon az „**ÁLTALÁNOS TUDÓSÍTÓ**” (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII., Erzsébet körút 41., ahol hirdetésüket az összes létező bel- és külföldi hirdetőlapok és naptrákbakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnék. Több mint 200 naptrá kizárólagos képviselése, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hirdetőlap kizárólagos kezelője. Disztes újságkatalógus, képes naptrájegyzék és minden felvilágosítást a t. c. hirdetőknél díjmentesen.

Hirdetmény.

A Felsőmagyarországi Köolajfinomító Részvénytársaság

Turóczszentmártonban, 1908. évi október 25-én délután 3 óraker saját helyiségében tartja

II. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése. igazgatóság és a felügyelő bizottság részére.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. Az 1907/8-iki tüzleti évről szóló mérleg bemutatása és felülvizsgálása.
4. A fölmentvény megadása az igazgatóság és a felügyelő bizottság részére.
5. Határozathozatal az eredmény hovafordítása iránt.
6. Esetleges indítványok.

Turóczszentmárton, 1908. évi október hó 10-én.

Az igazgatóság.

TÉLI MENETREND.

A magyar királyi államvasutakon:

(Érvényes 1908. év október hó 1-től.)

Budapest—Turóczszentmárton:				Turóczszentmárton—Budapest:			
Gyv. ind.	reggel 7:05,	é. délután	1:38	Gyv. ind.	reggel 5:57,	é. délután	12:45
Szv. "	délelőtt 9:15,	" "	7:55	Szv. "	" 8:41,	" este	7:10
Gyv. "	délután 3:30,	" este	10:21	Gyv. "	délután 2:52,	" "	9:15
Szv. "	délután 5:55,	" reggel	4:16	Vv. "	" 4:56,	" reggel	5:10
Vv. "	éjjel 11:10,	" délelőtt	11:36	Szv. "	este 11:35,	" délelőtt	9:50
Vv. Jánoshegyről ind. reg. 5:03, é. reg. 7:30				Jánoshegyre i. d. u. 12:03, é. d. u. 3:35			

Turóczszentmárton—Ruttká:				Ruttká—Turóczszentmárton:			
Gyv. ind.	délután 1:39,	é. délután	1:47	Gyv. ind.	délután 2:43,	é. délután	2:51
Szv. "	este 7:56,	" este	8:05	Szv. "	reggel 8:30,	" reggel	8:40
Gyv. "	" 10:22,	" "	10:30	Gyv. "	" 5:48,	" "	5:56
Szv. "	reggel 4:16,	" reggel	4:25	Szv. "	este 11:24,	" este	11:35
Vv. "	" 7:31,	" "	7:47	Vv. "	délután 4:43,	" délután	4:55
Vv. "	délelőtt 11:37,	" délelőtt	11:47	Vv. "	délelőtt 11:16,	" délelőtt	11:33

Budapest ny. p. u.—Zsolna:				Zsolna—Budapest ny. p. u.:			
Gyv. ind.	reggel 7:—,	é. délután	1:33	Gyv. ind.	éjjel 3:46,	é. reggel	9:30
Szv. "	" 9:20,	" este	8:30	Szv. "	reggel 7:18,	" este	5:55
Gyv. "	este 6:50,	" éjjel	12:24	Gyv. "	délután 3:20,	" "	9:45
Szv. "	" 9:20,	" reggel	7:16	Szv. "	este 9:15,	" reggel	6:35

A os. és kir. szab. Kassa-Oderbergi vasutakon:

Kassa—Ruttká:				Ruttká—Kassa.			
Szv. ind.	reggel 5:15,	é. délután	12:15	Szv. ind.	reggel 4:42,	é. délelőtt	11:45
Szv. "	" 7:50,	" "	2:28	Szv. "	" 8:20,	" délután	3:45
Gyv. "	délután 12:02,	" "	5:22	Gyv. "	délután 12:37,	" "	5:12
Szv. "	" 12:17,	" este	7:57	Szv. "	" 2:30,	" este	9:15
Szv. "	" 4:00,	" "	10:47	Szv. "	" 4:08,	" éjjel	11:40
				Liptószentmiklóásra Svz. i. este 8:17 é. 10:00			

Ruttká—Zsolna:				Zsolna—Ruttká:			
Szv. ind.	reggel 4:40,	é. reggel	5:07	Szv. ind.	reggel 3:55,	é. reggel	4:27
Szv. "	délután 12:40,	" délután	1:10	Szv. "	" 7:35,	" délelőtt	8:04
Szv. "	" 2:38,	" "	3:04	Gyv. "	délután 12:11,	" délután	12:33
Gyv. "	" 5:33,	" este	5:55	Szv. "	délután 1:45,	" "	2:11
Szv. "	este 8:23,	" "	8:50	Szv. "	" 3:24,	" "	3:52
Szv. "	éjjel 11:04,	" éjjel	11:30	Szv. "	este 9:21,	" este	9:50
Vv. "	délelőtt 8:05,	" délelőtt	8:32	Szv. "	este 7:16,	" "	7:45

Közvetlen vonatösszeköttetés

Berlin—Budapest között, Ruttkán át.

Naponta	4.39	indul	Berlin	érkezik	11.12
"	10.06	"	Breslau	"	5.45
"	1.15	"	Oderberg	"	2.47
"	5.38	"	Ruttká	"	10.30
"	12.45	é. é. délután	Budapest k. p. u.	indul	3.30

Közvetlen gyorsvonati összeköttetés

a magyar királyi államvasutak és az azon uton tullekvcvsatlakozó vasutak alatt megevezett főállomásai között.

7.05	3.30	i. Budapest k. p. u. é.	12.45	9.15	7.00	6.50	i. Budapest ny. p. u. é.	9.30	9.45
1.47	10.30	é. Ruttká	i. 5.48	2.43	1.33	12.24	é. Zsolna	i. 3.46	3.20
—	5.45	" Breslau	10.06	6.10	10.35	5.45	" Breslau	" 10.06	6.10
—	11.12	" Berlin (Fridrstr.)	4.39	11.31	5.26	11.12	" Berlin (Fridrstr.)	" 4.39	11.31

